

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Jordbruksverket

Yttrande över förslag till nya föreskrifter om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Remissen innehåller även förslag till allmänna råd, vilka inte omfattas av Regelrådets granskning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till nya föreskrifter om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd. De föreslagna föreskrifterna reglerar bland annat stödvillkor, ersättningsformer och regler kring hur ansökningar ska göras och vad de ska innehålla. Föreskrifterna omfattar följande stöd och ersättningar: miljöersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar, fäbodlar, skötsel av våtmarker och dammar, skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner, hotade husdjursraser, djurvälståndersättning för får, saggur och mjölkkor samt kompensationsstöd. Därutöver föreslås även att föreskrifterna ska omfatta vilka regler som gäller vid villkorsfel.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Det anges i remissen att den första januari år 2023 börjar nästa programperiod för Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik, perioden kommer att sträcka sig fram till och med år 2027. Europeiska unionen har tagit fram nya grundläggande regelverk för den kommande perioden som alla medlemsländer ska förhålla sig till. Varje medlemsland har sedan tagit fram strategiska planer som beskriver landets jordbrukspolitik för perioden. Vidare anges att det nya programmet införs genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115.¹ När strategisk plan införs i respektive medlemsland måste det finnas klara regler

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GKJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EJFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU).

om vad som gäller för de områden som inte regleras av EU eller på svensk förordningsnivå. Detta görs genom bland annat de nu föreslagna föreskrifterna.

Förslagsställaren anger vidare att utöver den strategiska planen behövs även rättsligt bindande svenska lagar, förordningar och föreskrifter som reglerar de stöd (interventioner) som är aktuella under den tid strategisk plan gäller. Den svenska förordningen fastställs av regeringen, i den finns bemyndigande för Jordbruksverket att fastställa kompletterande föreskrifter. Föreskrifterna behöver bland annat reglera stödvillkor, ersättningsformer och regler kring hur ansökningar ska göras och vad de ska innehålla.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det anges i remissen att genom att strategisk plan för Sverige beslutas finns ramen för regelverket på plats. För att den strategiska planens stöd ska kunna genomföras krävs ytterligare regler för detta. Bland annat genom förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik och olika föreskrifter. Utan dessa kan inte stöden tillämpas i Sverige. De olika föreskrifterna är viktiga delar för att åtgärderna i den strategiska planen är kontrollerbara och att det finns regler som är förutsägbara. Det finns således inga alternativa lösningar för att inte införa regler för dessa miljöersättningar, kompensationsstöd och djurvälståndersättningar i en föreskrift. Reglerna måste finnas samlade för att det ska vara tydligt vilka regler som gäller för dessa ersättningar och stöd.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Förslagsställaren bedömer att de föreslagna föreskrifterna stämmer överens med EU-rätten.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Förslagsställaren anger att de föreslagna föreskrifterna beräknas beslutas och träda i kraft den 1 januari 2023. Det anges dock att det råder en viss osäkerhet omkring tidpunkten för beslut av föreskriften, eftersom föreskrifterna inte kan beslutas innan förslag till förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

Vad gäller informationsinsatser anges att förslagsställarens huvudsakliga informationskanal är webbplatsen. Reglerna om alla stöd och ersättningar kommer att finnas tillgängliga på webbsidorna. Vidare anges att det är viktigt att berörda företagen informeras om de nya reglerna och ersättningsformerna. All webb-information om alla ersättningar och stöd kommer att uppdateras under hösten 2022. Därutöver anges att förslagsställaren kommer att göra riktade utskick till berörda företag.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det anges i remissen att de föreslagna föreskrifterna berör de lantbrukare och lantbruksföretag som uppfyller de krav som ställs för respektive stöd och ersättning. För de olika ersättningarna kan det vara olika typer av företag som kommer ifråga men förslagsställaren bedömer att de flesta är enmansföretag eller företag med ett fåtal anställda.

Förslagsställaren uppskattar att ungefär 24 500 företag kommer att söka miljöersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar, 200 företag kommer att söka miljöersättning för fåbodar, 3 000 företag kommer att söka ersättning för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner, 2 200 lantbrukare kommer att söka ersättning för skötsel av våtmarker och dammar, 2 300 företag kommer att söka ersättning för hotade husdjursraser inklusive 1 300 sökande med genbank för fjäderfä.

Beträffande djurvälståndersättningar anges att ungefär 2 200 företag berörs av ersättning för får, 400 företag berörs av ersättning för suggor och 2 100 företag berörs av ersättning för mjölkkor. Därutöver anges att kompensationsstöd berör de ungefär 21 700 företag som förslagsställaren bedömer kommer att söka ersättningen.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Det anges i remissen att de föreslagna föreskrifterna omfattar regler kring hur ansökningar ska göras och vad de ska innehålla. För djurvälståndersättningarna uppstår framför allt kostnader för att göra den dokumentation som krävs enligt dessa regler. Vidare anges att under den tidigare programperioden 2014–2022 hade djurvälståndersättningarna och kompensationsstödet nästan exakt samma regler därför är skillnaden i administrativ börda bestående av framför allt ändrade ersättningsnivåer och priser. I den tidigare perioden var den administrativa bördan som inte ersätts beräknad till ca 6,5 miljoner. För kommande period uppgår beräkningen till ca 6,9 miljoner.

Beträffande kompensationsstödet anges att det finns ett krav på lantbrukaren att ha dokumentation som möjliggör kontroll av att extensiva grödor inte används till grovfoder. Arealen av dessa grödor uppskattas till 325 ha på 65 företag. Förslagsställaren uppskattar den genomsnittliga skiftesstorleken till 1 ha och antal skördar till 2 i genomsnitt samt tid för att dokumentera skörd från ett skifte till 5 minuter. Förslagsställaren bedömer att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och uppskattar arbetskostnaden till 245 kronor per timme. De totala administrativa kostnaderna för kompensationsstöd beräknas till 13 217 75 kronor ($5/60 \text{ tim} * 5 \text{ skiften} * 2 \text{ skördar} * 245 \text{ kr/tim} * 65 \text{ företag} = 13\,217,75$).

Beträffande djurvälståndersättningar anges att det är ersättningar där lantbrukaren ersätts för att utföra specifika aktiviteter som syftar till att förbättra djurvälståndet i besättningen. Flera av de aktiviteter som ersätts är aktiviteter som betraktas som administrativa bördor. Vidare anges att det är på dessa specifika aktiviteter som förslagsställaren har beräknat administrativ börda. Det anges dock att eftersom dessa aktiviteter också är de aktiviteter som lantbrukaren får betalt för att utföra skulle det vara missvisande att redovisa hela kostnaden som administrativ börda. Förslagsställaren har därför i beräkningen av administrativ börda dragit av den del av kostnaden som lantbrukaren får betalt för att utföra från den totala administrativa bördan. För att beräkna hur stor del av den administrativa bördan som

lantbrukaren får betalt för att göra har förslagsställaren för varje ersättning räknat ut en finansieringsandel. Finansieringsandelen är den andel av de beräknade totala kostnaderna för att uppfylla skötselvillkoren som lantbrukaren faktiskt får betalt för. Eftersom det i strategisk plan 2023–2027 finns beslutade kalkyler för djurvälståndersättningarna har förslagsställaren använt dessa kalkyler i stället för databasen Malin för att beräkna tidsåtgång och arbetskostnader för administrativ börda.

Förslagsställaren uppskattar att den totala administrativa bördan för alla villkor inom djurvälståndersättningen för får är 8 074 220 kronor. Eftersom finansieringsandelen för ersättningen är 97,4 procent betyder det att den ofinansierade delen av administrativa bördan blir 209 930 kronor eller 95,42 kr per företag.

Den totala administrativa bördan för alla villkor inom djurvälståndersättning för suggor uppskattas till 64 467 933 kronor. Då finansieringsandelen för ersättningen är 88,01 procent betyder det att den ofinansierade delen av administrativa bördan blir 7 729 705 kr eller 19 324 kr per företag.

Den totala administrativa bördan för alla villkor inom djurvälståndersättning för mjölkkor uppskattas till 6 945 750 kronor. Då finansieringsandelen för ersättningen är 97,7 procent betyder det att den ofinansierade delen av administrativa bördan blir 159 752 kr eller 76 kr per företag.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av påverkan på berörda företags administrativa kostnader beträffande djurvälståndersättningarna och kompensationsstödet är tillräckligt tydlig. Såvitt Regelrådet kan bedöma innebär förslaget om miljöersättning inte någon administrativ påverkan på berörda företag. En tydligare bedömning från förslagsställaren i den delen hade dock förbättrat konsekvensutredningens kvalitet.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på berörda företags administrativa kostnader godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

Förslagsställaren bedömer att de föreslagna föreskrifterna inte medför några extra kostnader eller påverkan på berörda företags verksamhet utöver det som beskrivits ovan.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av påverkan på berörda företags andra kostnader och verksamhet är tillräckligt tydlig. Regelrådet anser dock att det hade varit önskvärt om förslagsställaren kunde angett en närmare beskrivning av betydelsen av de aktuella stöd och ersättningar för berörda företags verksamhet.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på berörda företags andra kostnader och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Det anges i remissen att miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd är frivilliga att söka för de lantbrukare och andra företag som är verksamma inom de områden där ersättning går att söka. Alla som söker åtagande och uppfyller villkoren för miljöersättningarna, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd har rätt till ersättning. Vidare anges att för de lantbruksföretag som har möjlighet att söka kompensationsstöd är

denna ersättning en mycket viktig del i dessa företags konkurrenskraft, då ersättningen ska gynna de företag i områden med mindre gynnsamt klimat och förutsättning för odling.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslagsställaren bedömer att de föreslagna föreskrifterna inte påverkar företagen i andra avseenden.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företag i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det anges i remissen att reglerna är skrivna utifrån att många olika typer av företag ska ha möjlighet att söka de stöd och ersättningar som föreskrifterna omfattar, så länge reglerna uppfylls. Förslagsställaren bedömer därför att ingen särskild hänsyn behöver tas till just små företag.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren på ett godtagbart sätt har redovisat samtliga punkter i sin konsekvensutredning.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 12 oktober 2022.

I beslutet deltog: Claes Norberg, ordförande, Anna-Lena Bohm, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av: Steven Wall.

Claes Norberg
Ordförande

Steven Wall
Föredragande

